EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 17.12.2025
COM(2025) 770 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění Inovačního fondu v roce 2024

Obsah

1. Příspěvek portfolia projektů k cílům EU v oblasti klimatické neutrality 2

2. Milníky realizace v roce 2024 4
2.1. Grantové výzvy 4
2.1.1. Výsledky výzvy IF23 NZT 4
2.1.2. Vyhlášení výzev IF24 8
2.2. Aukce 8
2.2.1. Výsledky aukce IF23 8
2.2.2. Vyhlášení aukce IF24 9
2.2.3. Aukce jako služba 10
2.3. Propojení s dalšími programy 10
2.3.1. Evropská investiční banka (EIB) 10
2.3.2. Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) 11

3. Stav portfolia inovačního fondu v roce 2024 11
3.1. Přehled výsledků výzev 11
3.2. Vyspělost projektů, stav provádění a problémy 12
3.3. Portfolio podle odvětví 13
3.4. Zeměpisná vyváženost 16
3.5. Zamezení emisím skleníkových plynů 19

4. Komunikace a zvyšování informovanosti 19
4.1. Síť národních kontaktních míst 19
4.2. Zapojení skupiny odborníků a zúčastněných stran Inovačního fondu 20
4.3. Sdílení poznatků 20
4.4. Úspěšné příklady 20

5. Závěr 21

Podle čl. 10a odst. 8 směrnice o systému ETS musí Evropská komise každoročně podávat Výboru pro změnu klimatu zprávu o provádění Inovačního fondu (dále jen „fond“), jehož cílem je uvést na trh v celém Evropském hospodářském prostoru (EHP) řešení pro dekarbonizaci odvětví, na něž se vztahuje systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS). Tento nástroj financování podporuje zavádění inovativních technologií a stěžejních projektů, které slibují výrazné snížení emisí skleníkových plynů a mohou prokázat projektové záměry v oblasti „čistého průmyslu“. Byl navržen jako součást Zelené dohody pro Evropu a v souladu s cíli Pařížské dohody, aby podpořil přechod Evropy ke klimatické neutralitě a zároveň posílil její konkurenceschopnost.

Fond podporuje projekty prostřednictvím jednorázových grantů (pravidelné granty) a jednotkových příspěvků (aukce).

Tato zpráva podrobně popisuje přidělení finančních prostředků na projekty podle odvětví a způsobilých zemí a analyzuje jejich přínos k cílům politiky EU, přičemž pokrývá provádění fondu od 1. ledna do 31. prosince 2024.

1. PŘÍSPĚVEK PORTFOLIA PROJEKTŮ K CÍLŮM EU V OBLASTI KLIMATICKÉ NEUTRALITY

Cílem průmyslového plánu Zelené dohody pro Evropu je zvýšit konkurenceschopnost evropského průmyslu pro nulové čisté energie, zejména prostřednictvím aktu o průmyslu pro nulové čisté emise (NZIA), který stanoví cíle v oblasti průmyslových kapacit pro nulové čisté emise a urychluje jejich zavádění. Fond tyto politiky přímo podporuje zavedením zvláštního tématu věnovaného výrobě čistých technologií s rozpočtem 1,4 miliardy EUR v rámci výzvy IF23 NZT k podávání návrhů na pravidelné granty. Celkově tak fond podpořil rozsáhlé portfolio ([1]) projektů na podporu výroby klíčových technologií při přechodu na klimatickou neutralitu. Ve výzvě IF23 NZT bylo kromě patnácti stávajících projektů zaměřených na vývoj, výstavbu a provoz závodů na výrobu klíčových komponentů pro ukládání energie, obnovitelné zdroje energie a energeticky náročná odvětví vybráno celkem 25 nových projektů v oblasti výroby čistých technologií.

i) Celková podpora fondu na výrobu pro nulové čisté emise v EU ([2]) tak dosáhne 2,4 miliardy EUR. Cílem těchto projektů je instalovat výrobní kapacity fotovoltaických elektráren ve výši 8,1 GW ročně a výrobní kapacity elektrolyzérů ve výši 11,6 GW ročně.
ii) Od roku 2020 bylo na podporu průmyslového hospodaření s uhlíkem z Inovačního fondu vyčleněno celkem 41 inovačních projektů a více než 5 miliard EUR. To zahrnuje kapacitu pro zachycení až 18,6 milionu tun CO_2 ročně v rámci zachycování a ukládání uhlíku (CCS) (což by mohlo splnit 37 % cíle kapacity pro injektáž CO_2 podle aktu o průmyslu pro nulové čisté emise) a kapacitu pro injektáž až 11,7 milionu tun CO_2 ročně (23 % cíle kapacity pro injektáž CO_2 podle aktu o průmyslu pro nulové čisté emise).

Fond rovněž zvýší podíl obnovitelných zdrojů energie ve skladbě zdrojů elektrické energie a zlepší energetickou bezpečnost podporou cíleného zavádění technologií uvedených v revidované směrnici o obnovitelných zdrojích energie, v Evropském akčním plánu pro větrnou energii a ve strategii pro dosažení ambicí EU v oblasti obnovitelné energie na moři. Včetně projektů vybraných v rámci IF23 podporuje Inovační fond jedenáct projektů v oblasti větrné energie nebo výroby větrných zařízení (podpora ve výši 375 milionů EUR), čtrnáct projektů v oblasti solární energie a

([1]) Projekty, kterým byl udělen grant v rámci výzvy IF23, jsou zahrnuty do zprávy za rok 2024, přestože podepsaly grantovou dohodu na začátku roku 2025.

([2]) Projekty v odvětvích Inovačního fondu vyrábějící komponenty pro obnovitelné zdroje energie, ukládání energie nebo energeticky náročný průmysl.

výroby solárních zařízení (607 milionů EUR), pět projektů v oblasti vodní energie a energie z oceánů (118 milionů EUR) a jeden geotermální projekt (92 milionů EUR).

Plán REPowerEU vyzdvihuje vodík vyráběný pomocí elektřiny z obnovitelných zdrojů, známý jako „vodík jako RFNBO“([3]), jako klimaticky neutrální možnost pro odvětví, která je obtížné dekarbonizovat. Fond podporuje demonstraci inovativních technologií na bázi vodíku z obnovitelných zdrojů, a hraje tak zásadní roli při naplňování vodíkové strategie EU. Podle oznámených a stávajících výsledků IF23 je financováno 27 projektů s kapacitou výroby více než 750 kilotun vodíku jako RFNBO a nízkouhlíkového vodíku ročně.

Ukládání energie je klíčové jak pro odvětví mobility, tak pro vyrovnávání dodávek elektřiny na úrovni sítě. Inovační fond poskytl 752 milionů EUR třinácti projektům v oblasti mobility a vnitrodenního a dlouhodobého ukládání elektřiny. Patří mezi ně ukládání tepelné energie v žulových horninách, podzemní ukládání tepla pro systémy dálkového vytápění, síťové bateriové systémy pro ukládání energie (BESS) a přečerpávací vodní elektrárny.

Fond rovněž podporuje vývoj alternativních paliv v souladu s nařízeními o leteckých palivech ReFuelEU a námořních palivech FuelEU:

i) 1,6 miliardy EUR na projekty v oblasti paliv, z toho 612 milionů EUR na paliva vyráběná výhradně pro odvětví dopravy. Patří mezi ně čtrnáct projektů v oblasti vodíkových technologií (522 milionů EUR), pět projektů v oblasti e-methanolu (273 milionů EUR), tři projekty v oblasti amoniaku (530 milionů EUR), dva projekty v oblasti udržitelných leteckých paliv (206 milionů EUR), dva projekty v oblasti e-methanu (87 milionů EUR) a jeden projekt v oblasti zkapalněného biomethanu (4 miliony EUR).
ii) Osm projektů zaměřených na mobilitu má za cíl zabránit vzniku 27 milionů tun emisí CO_2e. Patří mezi ně šest projektů v námořním odvětví, které získaly specializovanou podporu ve výši 211 milionů EUR, a 95 milionů EUR na financování elektrického letadla.

Projekty fondu mají významný potenciál přispět k dosažení cílů evropského právního rámce pro klima, které spočívají ve snížení emisí skleníkových plynů o 963 milionů tun CO_2e během deseti let ([4]). Vzhledem k vysokému potenciálu opakovatelnosti použitých technologií to bude představovat významný příspěvek k tomu, aby se Evropa do roku 2050 stala prvním klimaticky neutrálním kontinentem na světě.

Na konci roku 2024 bylo v rámci Inovačního fondu podepsáno nebo vybráno 199 projektů ve 26 zemích, na které byla přidělena podpora v celkové výši 11,2 miliardy EUR.

V následující tabulce je uveden přehled těchto projektů podle kategorií:

	Vybrané v rámci IF23		Stávající portfolio		Celkem	
	Počet	**Financování**	**Počet**	**Financování**	**Počet**	**Financování**
Zachycování a geologické ukládání uhlíku (CCS)	8	936 160 409 EUR	12	1 987 720 372 EUR	20	2 923 880 781 EUR
Energeticky náročná průmyslová odvětví (EII)	39	1 831 432 232 EUR	61	3 278 349 963 EUR	100	5 109 782 195 EUR
Ukládání energie (ES)	12	1 099 273 509 EUR	16	374 380 998 EUR	28	1 473 654 507 EUR
Ukládání energie z obnovitelných zdrojů (RES)	18	524 228 263 EUR	25	799 278 346 EUR	43	1 323 506 609 EUR

([3]) Palivo z obnovitelných zdrojů nebiologického původu.

([4]) Včetně projektů vybraných v rámci IF23.

Mobilita (MOB)	8	377 956 916 EUR	0	0 EUR	8	377 956 916 EUR
Celkem	**85**	**4 769 051 328 EUR**	**114**	**6 439 729 680 EUR**	**199**	**11 208 781 008 EUR**

2. MILNÍKY REALIZACE V ROCE 2024

2.1. Grantové výzvy

2.1.1. Výsledky výzvy IF23 NZT

Dne 12. dubna 2024 oznámilo Generální ředitelství pro oblast klimatu (GŘ CLIMA), že v rámci výzvy Inovačního fondu 2023 k podávání návrhů na technologie pro nulové čisté emise (výzva IF23 NZT) bylo předloženo 337 návrhů z 27 zemí ([5]). Během období pro podávání návrhů byla otevřena asistenční služba, která zodpověděla 1 106 dotazů žadatelů.

Návrhy, jejichž cílem je snížit emise skleníkových plynů o téměř 1,4 miliardy tun CO_2e během prvních deseti let provozu, žádaly o celkem 24,6 miliardy EUR (více než šestinásobek dostupného rozpočtu). Bezprecedentní úroveň účasti ve výzvě IF23 potvrzuje klíčovou roli, kterou fond hraje při podpoře předních evropských výrobců čistých technologií a rozšiřování výrobních kapacit EU v oblasti technologií pro nulové čisté emise.

Počet obdržených návrhů v jednotlivých způsobilých **tématech** je různý:

i) 137 pro obecné projekty velkého rozsahu;
ii) 56 pro výrobu čistých technologií;
iii) 51 pro obecné projekty středního rozsahu a pilotní projekty;
iv) 42 pro obecné projekty malého rozsahu.

V rámci výroby čistých technologií se většina návrhů týkala výroby komponentů pro výrobu vodíku. Zbytek se týkal hodnotového řetězce baterií a obnovitelných zdrojů energie: solárních, větrných a tepelných čerpadel.

V kategorii mobility ([6]) (10 % z počtu obdržených návrhů) se více než 70 % návrhů týkalo námořního odvětví.

Dne 23. října 2024, na konci postupu hodnocení, oznámilo GŘ CLIMA, že investuje téměř 4,8 miliardy EUR z výnosů z obchodování s emisemi do 85 vybraných projektů z osmnácti zemí ([7]). Tyto projekty by měly být uvedeny do provozu před rokem 2030 a během prvních deseti let provozu by mohly snížit emise skleníkových plynů přibližně o 476 milionů tun CO_2e.

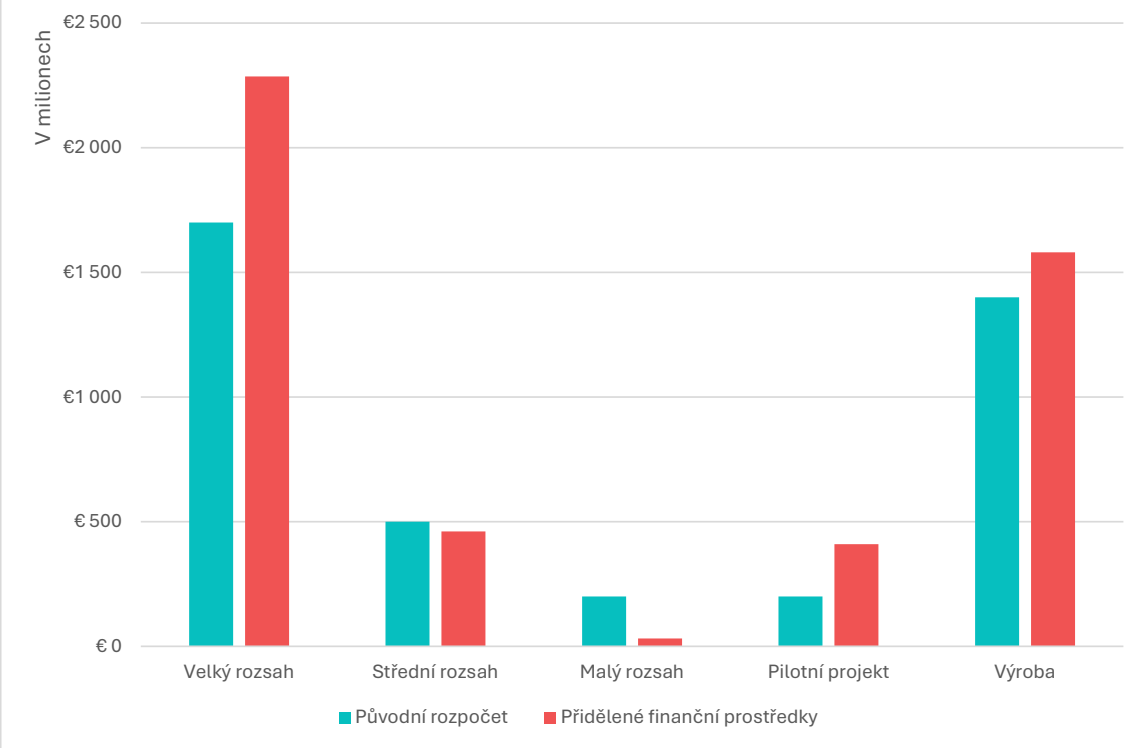
Počet vybraných projektů v jednotlivých způsobilých **kategoriích** je různý:

i) 47 v kategorii energeticky náročných odvětví, včetně zachycování, využívání a ukládání uhlíku (z 204 obdržených návrhů);
ii) 18 v kategorii obnovitelných zdrojů energie (z 65);

([5]) Výzva IF23 byla vyhlášena 23. listopadu 2023 s dostupným rozpočtem ve výši 4 miliard EUR, z toho 1,4 miliardy EUR speciálně na projekty v oblasti výroby čistých technologií.
([6]) Tato nová kategorie byla přidána v souladu s revizí evropské směrnice o systému ETS z roku 2023.
([7]) Nyní včetně Estonska a Slovenska. Počet vybraných projektů se může po vypracování grantové dohody změnit.

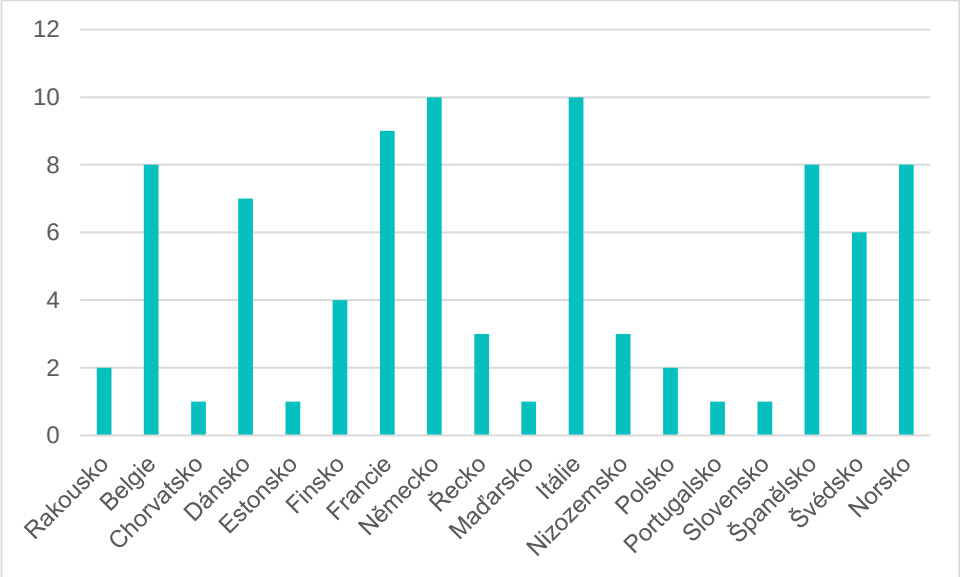
iii) 12 v kategorii ukládání energie (z 35);
iv) 8 v kategorii mobility, včetně námořní, letecké a silniční dopravy (z 34).

Všech 149 projektů, které úspěšně prošly hodnocením, poprvé obdrželo pečeť STEP, novou značku kvality udělovanou vysoce kvalitním projektům, které přispívají k cílům Platformy strategických technologií pro Evropu (STEP). Kromě 85 projektů, které byly předběžně vybrány k financování, obdrželo tuto pečeť také 64 projektů, které překročily při hodnocení všechny prahové hodnoty, ale nebyly vybrány k financování. To jim usnadní přístup k dalším možnostem veřejné a soukromé podpory.

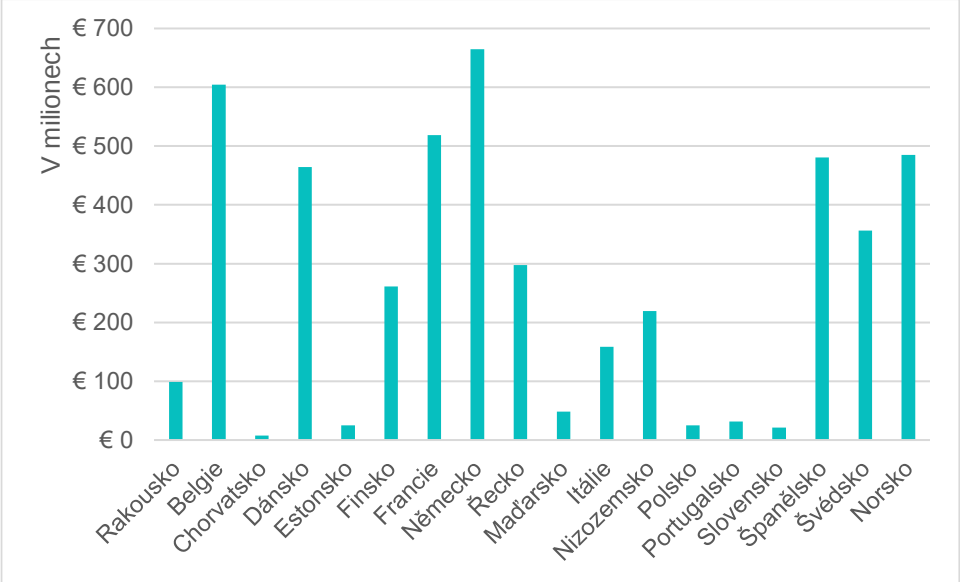

Graf 1: Hodnota udělených grantů a původní rozpočet projektů podle témat výzvy (IF23 NZT)[8]

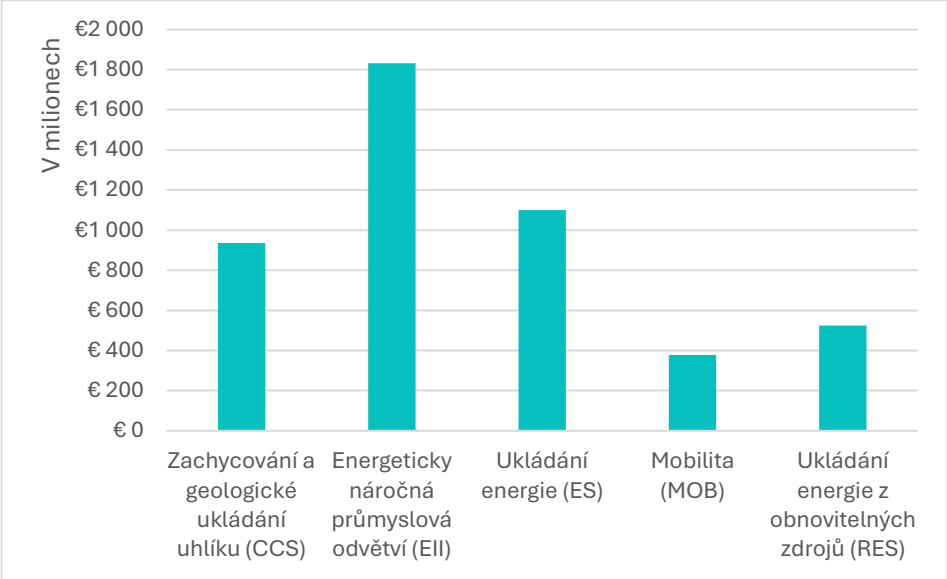
([8]) Podle článku 3 rozhodnutí Komise o financování akcí v rámci Inovačního fondu je povoleno zvýšení až o 20 % nad maximální výši příspěvku. Toho bylo vzhledem k vysoké kvalitě žádostí obdržených v rámci výzvy využito.

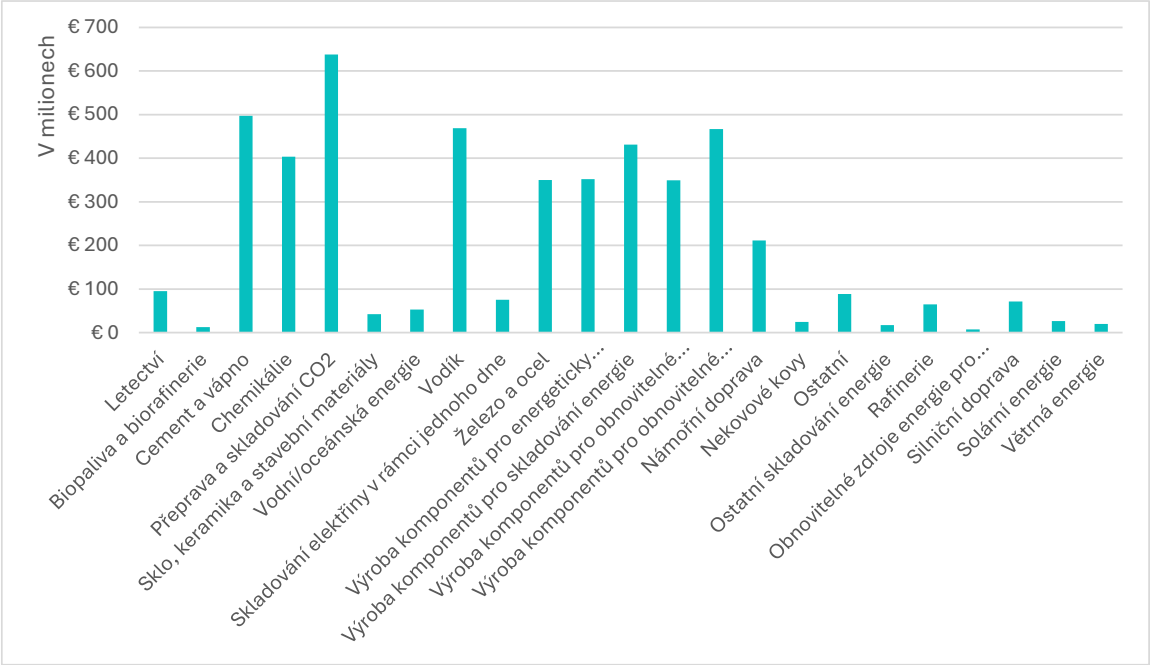
Graf 2: Počet projektů vybraných k financování podle země prvního umístění (IF23 NZT)

Graf 3: Hodnota udělených grantů na projekty podle země prvního umístění (IF23 NZT)

Graf 4: Hodnota udělených grantů podle kategorie projektů

Graf 5: Hodnota udělených grantů podle odvětví projektů

2.1.2. Vyhlášení výzev IF24

Dne 3. prosince 2024 vyhlásila Komise výzvy Inovačního fondu pro rok 2024, v němž je vyčleněno 4,6 miliardy EUR na podporu technologií pro nulové čisté emise, výroby bateriových článků pro elektrická vozidla a vodíku z obnovitelných zdrojů.

Celkový rozpočet byl rozdělen do tří výzev k podávání návrhů:

i) 2,4 miliardy EUR na technologie pro nulové čisté emise(výzva IF24 NZT);
ii) 1 miliarda EUR na výrobu bateriových článků pro elektrická vozidla (IF24 battery);

iii) 1,2 miliardy EUR na výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů ([9])(aukce IF24).

Všechny tři výzvy obsahují **nová kritéria odolnosti**, která mají podpořit plán REPowerEU a ochránit EU před závislostí na jediném dodavateli.

Cílem **výzvy IF24 NZT** je podpořit dekarbonizační projekty různého rozsahu a projekty zaměřené na výrobu komponentů pro obnovitelné zdroje energie, ukládání energie, tepelná čerpadla a výrobu vodíku. Projekty budou hodnoceny na základě jejich potenciálu snižování emisí skleníkových plynů, stupně inovace, vyspělosti projektu, opakovatelnosti a nákladové efektivity. Poprvé měly země také možnost doplnit celkový rozpočet pravidelných výzev o vnitrostátní programy financování projektů dekarbonizace a výroby čisté energie ([10]). Tato nová možnost, nazvaná „**granty jako služba“**, umožňuje způsobilým zemím využít procesu hodnocení Inovačního fondu a zjednodušit proces schvalování státní podpory.

Výzva **IF24 battery** je novinkou. Jejím cílem je posílit průmysl výroby baterií v EU podporou projektů na výrobu inovativních bateriových článků pro elektrická vozidla. Vybrané projekty podpoří **přechod EU na čistou, konkurenceschopnou a odolnou průmyslovou základnu**, sníží závislost na dovozu a podpoří rozvoj čistých technologií a vedoucí postavení v průmyslu.

Ve dnech 17.–18. prosince 2024 uspořádaly agentura CINEA a GŘ CLIMA online informační dny, na kterých představily hlavní prvky a kritéria pro udělení grantů v rámci obou výzev a zkušenosti z předchozích výzev. Předkladatelé projektů měli na podání žádosti čas do 24. dubna 2025. Očekává se, že úspěšní žadatelé podepíší grantové dohody do konce prvního čtvrtletí roku 2026.

Aukce IF24 je popsána v další části zprávy.

2.2. Aukce

2.2.1. Výsledky aukce IF23

Dne 19. února 2024 agentura CINEA oznámila, že do aukce IF23 bylo přijato 132 nabídek ze sedmnácti zemí ([11]). Poptávka po financování v aukci převýšila nabídku 15krát. Během období pro podávání nabídek byla otevřena asistenční služba, která zodpověděla 352 dotazů žadatelů.

Celková plánovaná kapacita elektrolyzérů pro všechny nabídky činila 8,5 gigawattů (GW). Během deseti let by tak mohlo být vyrobeno celkem 8,8 milionu tun vodíku z obnovitelných zdrojů. Každý rok by se tím mohlo pokrýt téměř 10 % cíle plánu REPowerEU do roku 2030 v oblasti domácí výroby vodíku z obnovitelných zdrojů.

Předložené nabídky se pohybovaly od 0,37 EUR do 4,50 EUR (maximální limit) za kilogram vyrobeného vodíku.

Ze 132 nabídek bylo 119 způsobilých a přípustných. Po jejich vyhodnocení seřadila agentura CINEA schválené projekty na základě jejich nabídkové ceny.

Do 30. dubna 2024 bylo vybráno sedm projektů, které obdrží grant z Inovačního fondu ve výši téměř 720 milionů EUR. Předložily nabídky s cenou v rozmezí od 0,37 EUR do 0,48 EUR za kilogram vyrobeného vodíku z obnovitelných zdrojů.

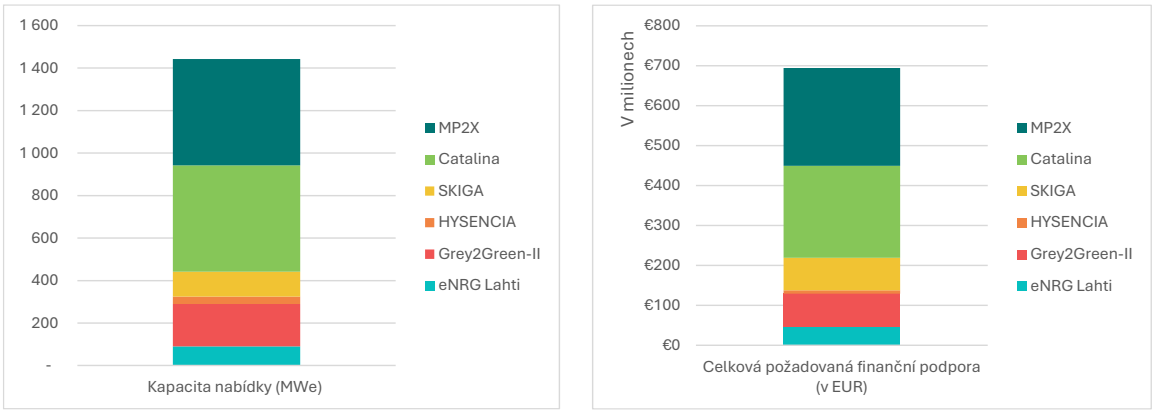
([9]) Zařazeno do kategorie paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu (RFNBO).

([10]) Granty jako služba jsou od roku 2025 k dispozici také pro projekty v oblasti výroby čistých technologií.

([11]) Aukce IF23 byla zahájena 23. listopadu 2023 a její dostupný rozpočet činil 800 milionů EUR. Zájemci se mohli přihlásit do 8. února 2024.

Do 7. října 2024 byly na šest z těchto sedmi projektů podepsány příslušné grantové dohody. Projekty budou prováděny ve čtyřech zemích ([12]). Celková výše podpory činí 695 milionů EUR. Na zařízení s elektrickým výkonem od 35 MWe do 500 MWe obdrží dotaci v rozmezí od 8 milionů do 245 milionů EUR. Dotace jim bude poskytnuta pouze v případě, že budou vyrábět certifikovaný a ověřený vodík jako RFNBO po dobu až deseti let.

Vybrané projekty mají nyní až pět let na zahájení výroby vodíku z obnovitelných zdrojů. Během prvních deseti let provozu mají potenciál vyrobit až 1,52 milionu tun vodíku jako RFNBO, čímž se zabrání vzniku více než 10 milionů tun emisí CO_2e. Jejich výroba bude sloužit mnoha odvětvím, například námořní a těžké nákladní dopravě, zemědělství a výrobě e-methanu a e-methanolu.

Graf 6: Nabídková kapacita šesti podepsaných produktů RFNBO úspěšných v aukci IF23

2.2.2. Vyhlášení aukce IF24

Cílem **aukce IF24**, druhé aukce v rámci Evropské vodíkové banky, bylo podpořit jak projekty na výrobu vodíku jako RFNBO bez ohledu na odvětví, v němž bude spotřebováván (1 miliarda EUR), tak projekty s odběrateli v námořním odvětví (200 milionů EUR). Rozpočet aukce byl oproti aukci IF23 navýšen o 400 milionů EUR.

Při přípravě žádosti mohli předkladatelé projektů nahlédnout do dokumentů výzvy a do oddílu „Otázky a odpovědi“ na portálu EU pro financování a nabídková řízení. Komise je rovněž vyzvala, aby co nejdříve projednali svou záruku na dokončení s finanční institucí, a zvýšili tak své šance na úspěch. Dne 10. prosince 2024 uspořádala agentura CINEA online informační den, na kterém představila klíčové prvky a kritéria pro udělení grantů v rámci nové aukce a zkušenosti z předchozí aukce. Zájemci se mohli přihlásit do 20. února 2025. Očekává se, že úspěšní uchazeči podepíší grantové dohody do devíti měsíců od uzávěrky výzvy.

2.2.3. Aukce jako služba

Během aukce IF23 Komise poprvé nabídla možnost aukce jako služby. Tento systém umožňuje způsobilým zemím financovat uchazeče, kteří nebyli vybráni pro finanční podporu z důvodu rozpočtových omezení. Způsobilé země tak mohou využívat výhod výběrového řízení v rámci celé EU a využívat vnitrostátní finanční prostředky na podporu projektů na svém území, aniž by bylo nutné provádět samostatnou aukci na vnitrostátní úrovni. Tím je zajištěno rychlé a zjednodušené schvalování státní podpory, což snižuje administrativní zátěž a náklady všech stran.

([12]) Finsko, Norsko, Portugalsko a Španělsko.

První zemí, která této možnosti využila, bylo Německo, které ze svého rozpočtu vyčlenilo až 350 milionů EUR na způsobilé nabídky projektů v této zemi. Toto rozhodnutí bylo schváleno podle pravidel EU o státní podpoře dne 5. dubna 2024 ([13]).

Dne 18. listopadu 2024 Španělsko, Litva a Rakousko oznámily, že se zapojí do tohoto systému v aukci IF24, a přislíbily až 836 milionů EUR z vnitrostátních fondů na podporu projektů ve svých zemích.

Mobilizace finančních prostředků v rámci jednotné aukční platformy EU je účinným způsobem, jak zvýšit příležitosti a zároveň snížit náklady pro průmysl. Tato opatření prokazují závazek členských států plnit vnitrostátní cíle a cíle EU v oblasti využívání čisté energie a podporovat dekarbonizaci průmyslu.

2.3. Propojení s dalšími programy

2.3.1. Evropská investiční banka (EIB)

Dne 2. května 2024 EIB oznámila, že podpořila zavedení projektu EAVOR LOOP, což je inovativní projekt v oblasti energetiky a geotermálního vytápění v Bavorsku, půjčkou ve výši téměř 45 milionů EUR. Na projekt, který byl vybrán v rámci druhé výzvy Inovačního fondu k podávání návrhů na projekty velkého rozsahu, byla podepsána grantová dohoda již začátku roku 2023. Toto rozhodnutí zdůrazňuje cennou roli, kterou fond hraje při financování a podpoře klíčových rozšiřitelných technologií pro dosažení klimatické neutrality a energetické bezpečnosti.

Dne 3. prosince 2024 Komise a EIB oznámily nové partnerství na podporu investic do odvětví výroby baterií v EU. Výsledkem tohoto partnerství bude doplnění programu InvestEU o 200 milionů EUR (záruka na půjčky) z fondu. Tato částka doplňuje 1 miliardu EUR, která je k dispozici na výrobu bateriových článků pro elektrická vozidla v rámci výzvy IF24. V rámci nového partnerství EIB rovněž investuje dalších 1,8 miliardy EUR do širšího hodnotového řetězce baterií. Výsledkem tohoto společného úsilí bude veřejná podpora v celkové výši 3 miliard EUR na rozvoj konkurenceschopného a udržitelného evropského odvětví baterií.

EIB je také zodpovědná za pomoc při rozvoji projektů, která usnadňuje přístup k financování z fondu a dalších programů EU, k vnitrostátním grantům a soukromému financování. V roce 2024 EIB podepsala a realizovala 23 dohod o pomoci při rozvoji projektů. Provádění pomoci při rozvoji projektu bylo dokončeno celkem u 30 projektů. Od zahájení programu byly podepsány a realizovány dohody o podpoře 62 projektů. Dopad pomoci při rozvoji projektu je stále viditelnější. V roce 2024 získalo grant v rámci výzvy IF23 devět dříve neúspěšných projektů. Pomoc při rozvoji projektů byla rozšířena i na tvůrce projektů, kteří o podporu z fondu dosud nepožádali, a žádosti se nyní podávají přímo u EIB.

Kromě toho, že EIB umožňuje předkladatelům jejich návrhy zdokonalit, usnadňuje také přístup k dalším možnostem financování. V roce 2024 získaly čtyři projekty grant nebo zvláštní status na vnitrostátní úrovni, tři byly vybrány v rámci partnerství Breakthrough Energy Catalyst buď jako příjemce grantu/financování, nebo jako energetický podnik, jeden byl zařazen na seznam projektů společného zájmu (PCI) a další na seznam projektů, které obdržely pečeť STEP.

([13]) Viz Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky.

2.3.2. Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP)

Dne 7. února 2024 zahájila Komise iniciativu STEP, jejímž cílem je zvýšit konkurenceschopnost průmyslu EU a snížit jeho vnější závislost. Platforma STEP využívá finanční zdroje z řady programů financování EU, včetně Inovačního fondu. Používá značku kvality, aby zviditelnila slibné projekty v oblasti čistých technologií a technologií účinně využívajících zdroje, deep tech inovací a digitálních technologií.

V říjnu 2024 Komise vybrala 85 inovativních projektů pro nulové čisté emise, které v rámci výzvy IF23 obdrží granty v celkové výši 4,8 miliardy EUR. Všechny tyto projekty obdržely pečeť STEP. Pečeť obdrželo i dalších 64 nefinancovaných projektů, z nichž 39 z nich souhlasilo s tím, aby Komise informace o nich zveřejnila.

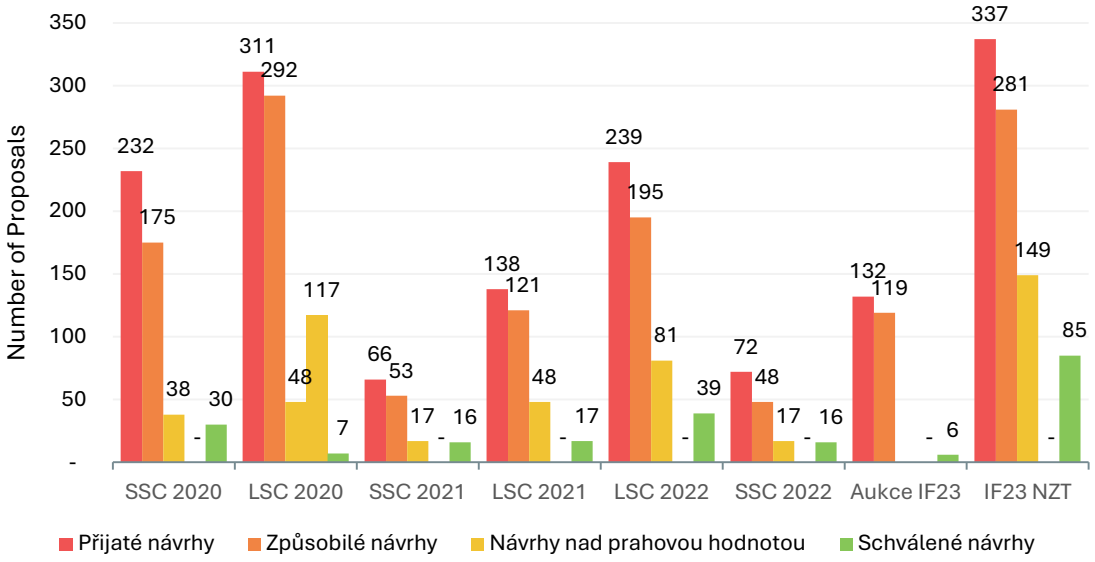
V prosinci 2024 byl na portálu STEP zveřejněn první seznam projektů oceněných pečetí STEP. Komise bude tyto projekty aktivně propagovat mezi veřejnými subjekty poskytujícími financování, např. řídicími orgány fondů politiky soudržnosti a plánů pro oživení a odolnost v členských státech, a mezi soukromými investory. Pečeť STEP by měla jako čestný odznak pomoci projektům přilákat soukromé finanční prostředky.

3. STAV PORTFOLIA INOVAČNÍHO FONDU V ROCE 2024

3.1. Přehled výsledků výzev

Od roku 2020 Komise uspořádala osm výzev k podávání návrhů na pravidelné granty a dvě soutěžní nabídkové aukce ([14]). Do konce roku 2024 byly podepsány grantové dohody na 131 projektů s celkovou výší podpory 7,4 miliardy EUR. Smlouvy na dalších 86 projektů se připravovaly. U všech výzev byl zaznamenán převis poptávky, přičemž průměrná požadovaná částka devětkrát převyšovala dostupný rozpočet.

([14]) Výzva IF24 a aukce IF24 byly otevřeny pro podávání návrhů do 31. prosince 2024.

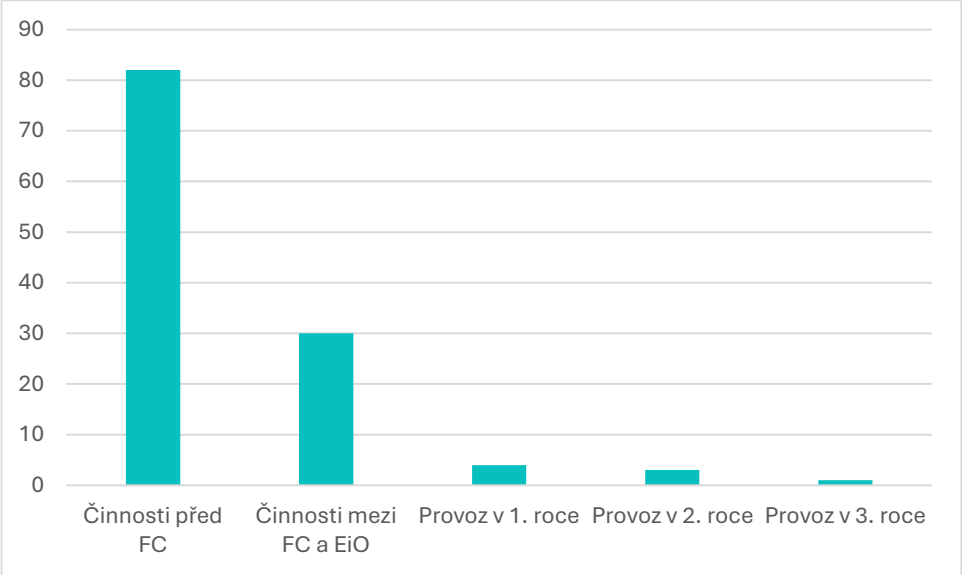

Graf 7: Rozdělení výsledků účasti na výzvách ([15])

3.2. Vyspělost projektů, stav provádění a problémy

Do konce roku 2024 dosáhlo milníku „finanční uzávěrky“ celkem 36 projektů. Tento milník znamená, že projekty mají zajištěno potřebné financování a ekologická a stavební povolení. Sedm z těchto 36 projektů postoupilo k dalšímu milníku, „uvedení do provozu“, který schválila agentura CINEA. Zbývajících 82 aktivních projektů se v současné době snaží dosáhnout stavu „finanční uzávěrky“. K dnešnímu dni bylo poskytnuto 306 milionů EUR, přičemž 44 projektů, které obdržely platbu, bylo rozděleno níže uvedeným způsobem.

([15]) Vzhledem k tomu, že způsobilé aukční projekty jsou seřazeny podle ceny, kategorie „překračující prahovou hodnotu“ není u nich relevantní.

Graf 8: Fáze projektu

Ukončení

Do konce roku 2024 bylo ukončeno celkem jedenáct projektů, z toho devět v průběhu tohoto roku. 120 projektů mezitím probíhá ([16]) (na projekty v rámci výzvy IF23 NZT dosud nebyly podepsány grantové dohody).

Důvody ukončení zahrnovaly nepředvídané výrazné zvýšení nákladů na projekt (pět projektů), odstoupení partnera projektu (dva projekty), zvýšení cen vstupních surovin (jeden projekt), neschopnost najít vhodného odběratele (jeden projekt), porušení povinností vyplývajících z grantové dohody (jeden projekt) a neschopnost přijmout konečné investiční rozhodnutí (jeden projekt).

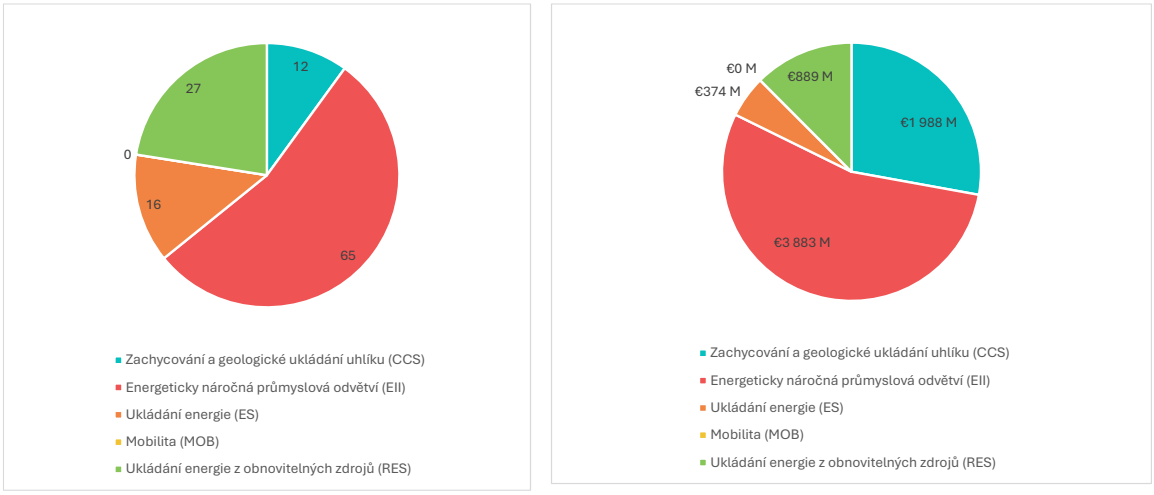
3.3. Portfolio podle odvětví

Portfolio fondu ([17]) se skládá z pěti kategorií:

i) zachycování a geologické ukládání uhlíku (CCS);
ii) energeticky náročná průmyslová odvětví (EII);
iii) ukládání energie (ES);
iv) mobilita (MOB);
v) ukládání energie z obnovitelných zdrojů (RES).

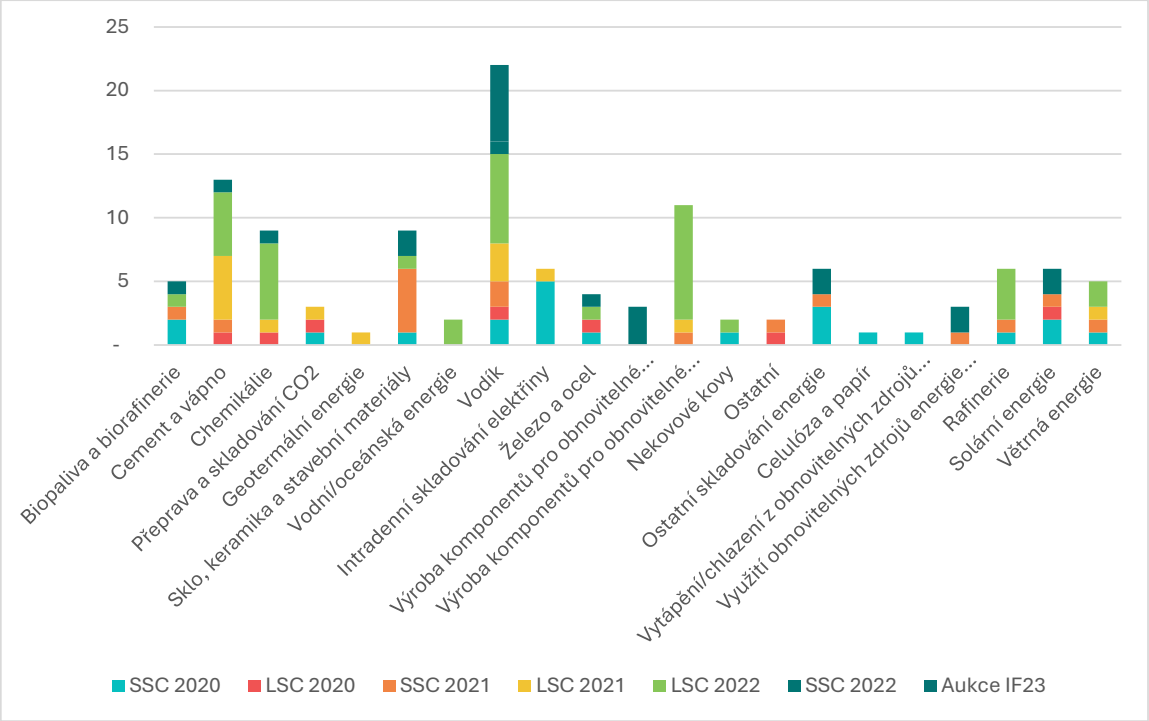
([16]) „Probíhající projekty“ jsou podepsané projekty, které byly zahájeny, ale ještě nebyly ukončeny.

([17]) Veškerá analýza portfolia vychází z projektů, které jsou aktivní (nebyly ukončeny) a mají ke dni 31. prosince 2024 podepsané grantové dohody. Zahrnuto je tedy i šest ze sedmi projektů vodíkové aukce IF23, ale v té době nebyly v portfoliu žádné projekty z výzvy IF23 NZT.

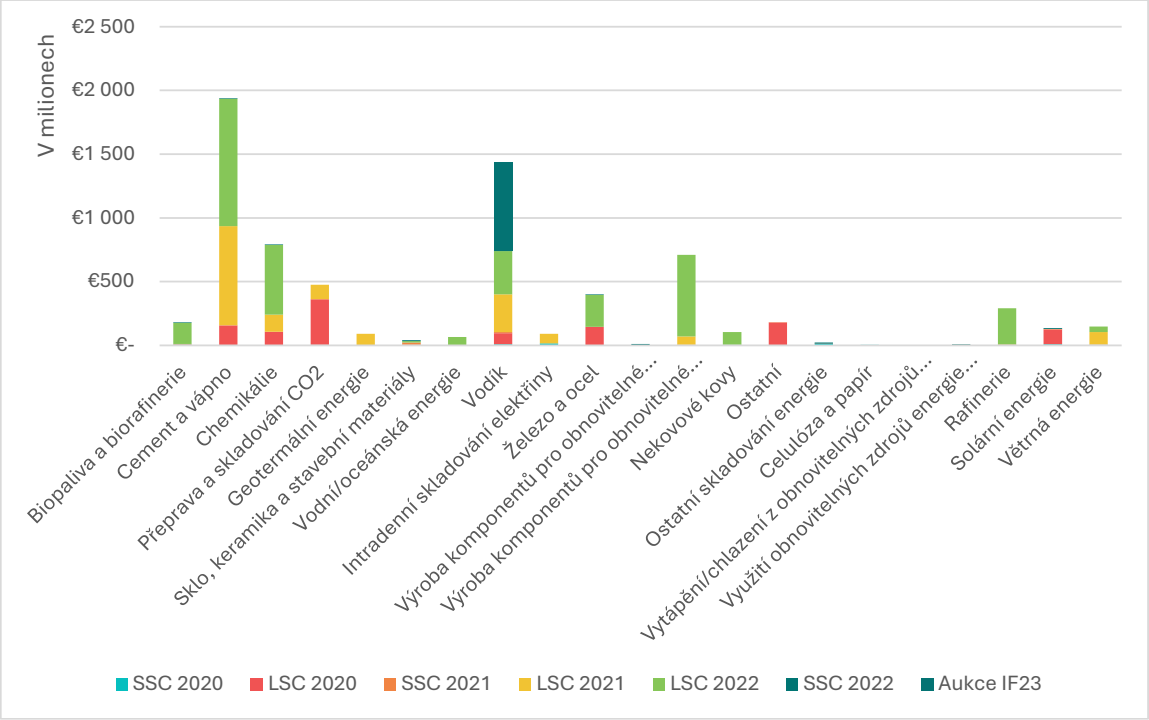

Graf 9: Rozdělení projektů podle kategorie (počet projektů a přidělené finanční prostředky)

Nejvíce zastoupenými odvětvími v portfoliu fondu jsou „vodík“ (22 projektů), „cement a vápno“ (13 projektů) a „výroba komponentů pro obnovitelné zdroje energie nebo pro ukládání energie“ (11 projektů). Nejvíce finančních prostředků (1,9 miliardy EUR) stále získalo odvětví „cement a vápno“, a to z důvodu značných investic potřebných pro projekty v oblasti cementu a vápna, které obvykle zahrnují technologii CCS. Druhým největším odvětvím, které získalo podporu (1,4 miliardy EUR), byl „vodík“, neboť vodík představuje meziodvětvovou investici podporující dekarbonizaci v různých odvětvích včetně letectví a námořní dopravy (prostřednictvím syntetických paliv), energeticky náročných průmyslových odvětví (náhrada fosilních paliv v různých procesech včetně výroby oceli a tepla) a výroby elektřiny (dlouhodobé ukládání energie). Vysoké investice jsou také do chemického průmyslu (790 milionů EUR) a rafinerií (290 milionů EUR), kde se realizuje řada projektů zaměřených na nahrazení fosilních paliv hlavními produkty, jako jsou plasty, biopaliva, methanol, amoniak a organické chemické látky.

Graf 10: Počet projektů podle odvětví

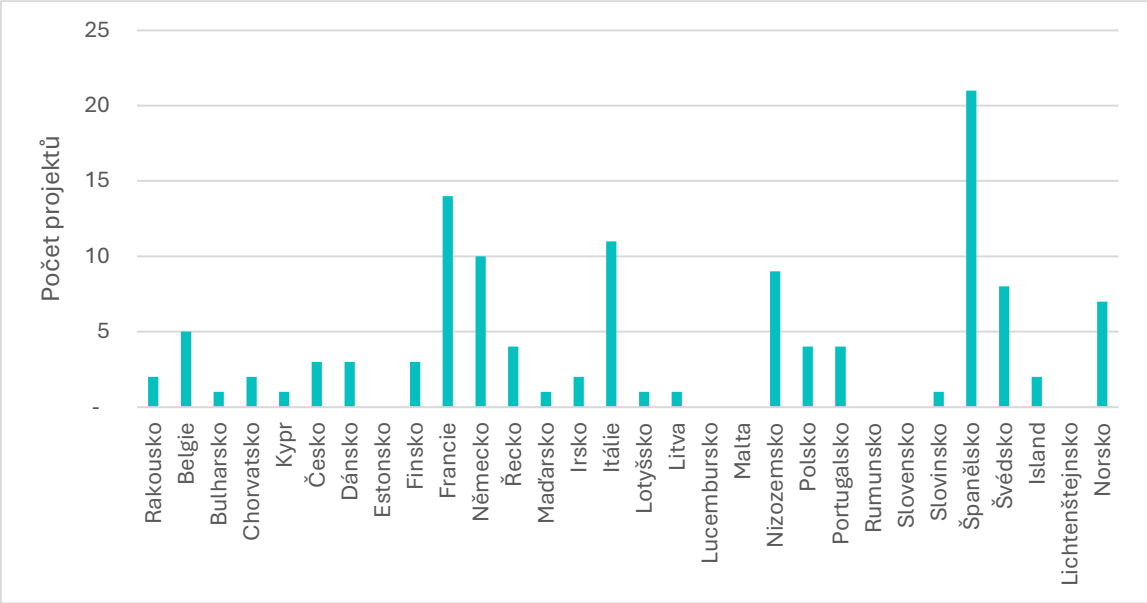
Graf 11: Poskytnuté finanční prostředky podle odvětví

3.4. Zeměpisná vyváženost

Na konci roku 2024 podepsalo 24 z 30 způsobilých zemí EU a EHP alespoň jeden projekt Inovačního fondu a čtrnáct zemí mělo alespoň tři probíhající projekty. Mezi země s největším počtem projektů patří Španělsko (21), Francie (14), Itálie (11), Německo (10) a Nizozemsko (9).

Vzhledem k výsledkům IF23 se počet zemí s alespoň jedním projektem v portfoliu Inovačního fondu zvýší na 26, když financování získaly i projekty v Estonsku a na Slovensku.

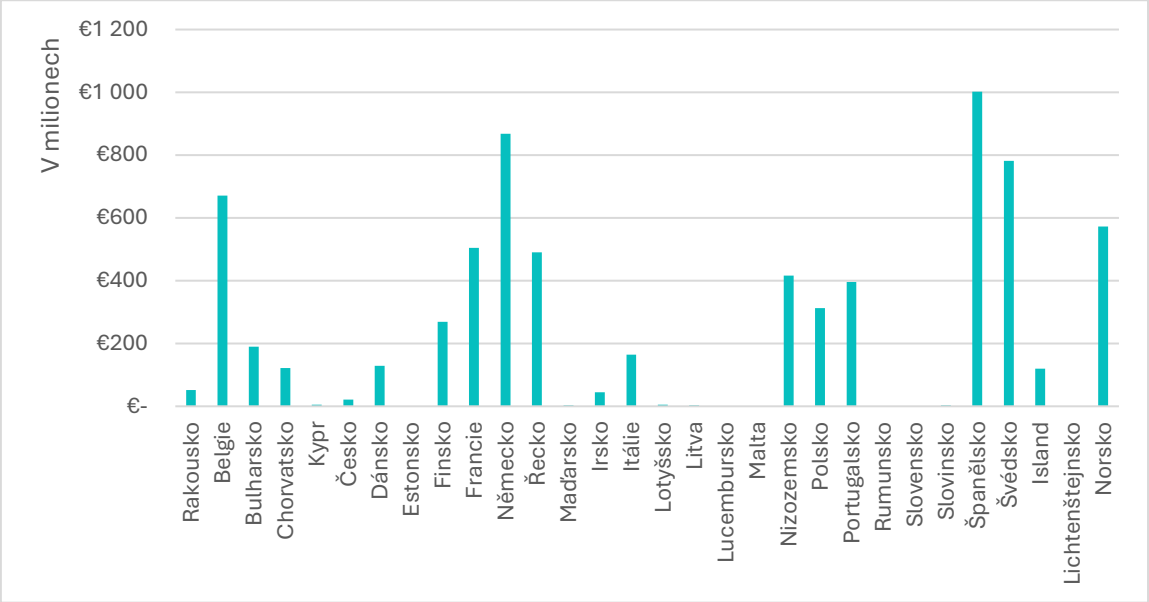
Hlavním důvodem, proč ve zbývajících zemích obdrželo financování jen málo projektů, je skutečnost, že z těchto zemí nebylo podáno mnoho návrhů. Až do IF23 včetně předložili žadatelé sedm přijatelných projektů v Rumunsku, dva v Lucembursku a jeden na Maltě. Z Lichtenštejnska nebyly obdrženy žádné žádosti.

Graf 12: Počet projektů podle země prvního umístění ([18])

Z hlediska financování získaly největší podíl podpory z Investičního fondu Španělsko (1,0 miliardy EUR), Německo (867 milionů EUR), Švédsko (782 milionů EUR), Belgie (671 milionů EUR) a Norsko (572 milionů EUR). Rozdíl mezi financováním a počtem projektů je způsoben tím, že průměrná velikost projektů je větší v zemích jako Belgie, Norsko a Švédsko, kde je větší podíl energeticky náročných průmyslových projektů, například projekty v oblasti ekologické oceli a CCS, což jsou obvykle větší, kapitálově náročné investice.

([18]) Umístění projektů vychází z hlavního místa, kde se projekt realizuje. Země příjemce se nezohledňuje.

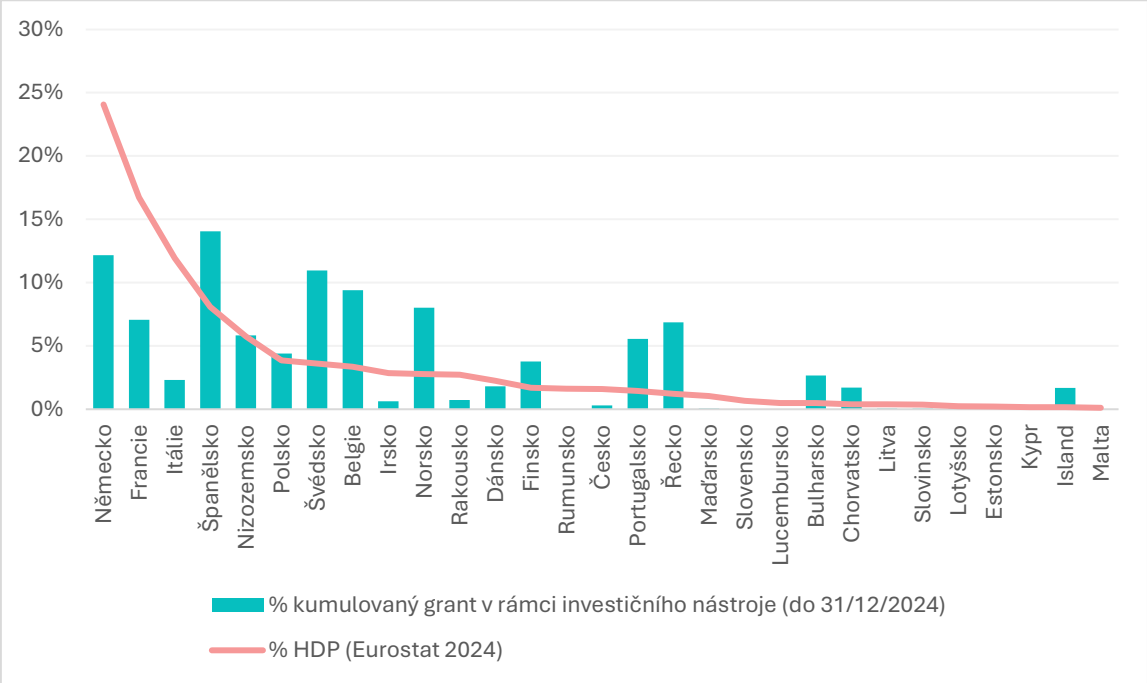
Graf 13: Poskytnuté finanční prostředky podle zemí

Zeměpisný podíl finančních prostředků, které může daná země získat, samozřejmě ovlivňuje řada faktorů. Mezi ně může patřit počet návrhů, které země podává, velikost její ekonomiky, počet způsobilých průmyslových činností, podpora poskytovaná členskými státy subjektům, které návrhy vypracovávají, dostupnost spolufinancování atd. V případě aukčních projektů je významným faktorem také cena elektřiny. Projektům jsou přidělovány finanční prostředky z Inovačního fondu výhradně na základě excelence. Zeměpisná vyváženost je při výběru projektů zohledňována pouze v omezené míře ([19]).

Pro ilustraci podílu finančních prostředků, které země získávají v závislosti na velikosti jejich ekonomiky a přítomnosti příslušných průmyslových odvětví, je níže uvedeno srovnání mezi HDP a podílem emisí v rámci systému ETS.

Je zřejmé, že velké ekonomiky jako Německo, Francie a Itálie jsou poměrně méně zastoupeny jak ve vztahu ke svému podílu v systému ETS, tak ve vztahu k HDP. V případě Německa a Francie se tato situace zlepší díky výsledkům výzvy IF23 NZT, kdy projekty v Německu získají podíl ve výši 664 milionů EUR a projekty ve Francii podíl ve výši 518 milionů EUR. Mezi země, které dosahují lepších výsledků jak ve vztahu k podílu na systému ETS, tak k velikosti svého HDP, patří Belgie, Norsko, Španělsko a Švédsko.

([19]) Ve výzvě k podávání návrhů na pravidelné granty se při stanovení pořadí projektů, které získaly stejný počet bodů, upřednostňují návrhy ze zemí s menším počtem vysoce hodnocených návrhů.

Graf 14: Zeměpisné rozložení podle podílu HDP ([20]) a podílu financování z Inovačního fondu

Graf 15: Zeměpisné rozložení podle podílu v systému ETS ([21]) a podílu financování z Inovačního fondu

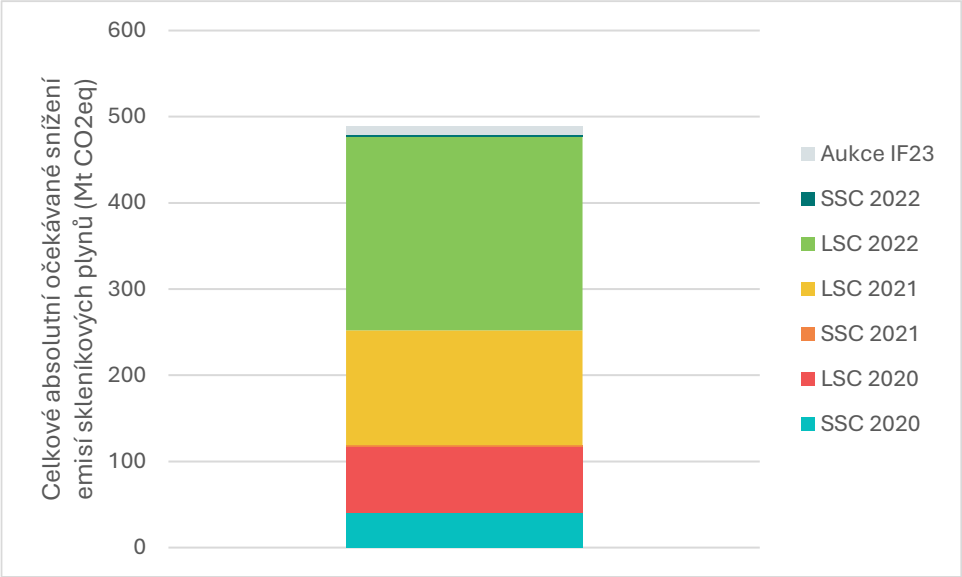
Inovační fond zavedl několik mechanismů, které mají pomoci všem členským státům a zemím EHP podávat v rámci fondu kvalitní návrhy. Patří mezi ně podpora národních kontaktních míst

([20]) Hrubý domácí produkt v tržních cenách v roce 2024 (Eurostat 2025).
([21]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32020D2166.

v každém členském státě, technická pomoc pro země s nízkou mírou účasti a poskytování pomoci při rozvoji projektů s konkrétními zeměpisnými klíčovými ukazateli výkonnosti.

3.5. Zamezení emisím skleníkových plynů

Očekává se, že 120 projektů, které se na konci roku 2024 nacházely v portfoliu fondu, zabrání během prvních deseti let provozu vzniku celkem 489 milionů tun emisí CO_2e, což v průměru odpovídá 69 EUR poskytnutých prostředků na kilogram emisí CO_2e, jejichž vzniku bude zabráněno.

Graf 16: Očekávané zamezení vzniku emisí skleníkových plynů na základě výzev

4. KOMUNIKACE A ZVYŠOVÁNÍ INFORMOVANOSTI

4.1. Síť národních kontaktních míst

Fond aktivně podporuje vnitrostátní orgány a nabízí zpětnou vazbu prostřednictvím účasti na národních informačních dnech a místních osvětových činnostech. V rámci pracovního směru „technická pomoc pro členské státy“ se uskutečnila školení pro všechny národní kontaktní místa fondu. Kromě toho byly poskytnuty komunikační materiály v místních jazycích, které mají pomoci národním kontaktním místům v jejich osvětovém a komunikačním úsilí. V roce 2024 se pět školení zabývalo tématy, jako jsou komunikační strategie, mechanismus aukce vodíku z obnovitelných zdrojů a způsoby, jakými lze granty z fondu kombinovat s dalšími veřejnými zdroji financování na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni. Pravidelně se uskutečňovaly telefonáty o dosaženém pokroku, aby byla národní kontaktní místa informována o nejnovějším politickém vývoji. Tento pracovní směr bude pokračovat i v roce 2025 s novou smlouvou, jejímž cílem je posílit úlohu národních kontaktních míst při místní propagaci fondu a účinném vyřizování žádostí žadatelů.

4.2. Zapojení skupiny odborníků a zúčastněných stran Inovačního fondu

Komise uspořádala v roce 2024 dvě zasedání skupiny odborníků fondu: dne 27. června a dne 14. listopadu 2024 ([22]). Na zasedáních byly představeny výsledky aukce IF23 a výzvy IF23, jakož i výsledky konzultací se zúčastněnými stranami k nadcházející výzvě Investičního fondu k podávání návrhů na rok 2024. Projednávaly se také podmínky a aukce jako služba pro aukci vodíku z obnovitelných zdrojů v roce 2024 (aukce IF24). Účastníci byli rovněž seznámeni s hlavními prvky nadcházejících výzev v oblasti technologií pro nulové čisté emise na rok 2024 (výzva IF24) a výroby bateriových článků pro elektrická vozidla (IF24 battery). Účelem těchto setkání bylo představit nejnovější vývoj ve fondu a získat podněty od způsobilých zemí a zástupců průmyslu ohledně budoucího směřování fondu.

4.3. Sdílení poznatků

Cílem činností zaměřených na sdílení poznatků je sdílet s tvůrci projektů, investory, veřejnými orgány a veřejností zkušenosti a zpětnou vazbu ohledně politik získané při zavádění prvních technologií svého druhu. V roce 2024 se konaly tři specializované akce pro sdílení poznatků za zavřenými dveřmi, které se zaměřily na různé technologické cesty. První z nich, jež proběhla dne 21. března 2024, se zaměřila na hodnotový řetězec energie z obnovitelných zdrojů a na poskytnutí zpětné vazby místním, regionálním, vnitrostátním a unijním orgánům. Na druhém pracovním setkání v říjnu 2024 na téma CCS se sešli zástupci projektů v oblasti zachycování CO_2 podpořených z Inovačního fondu, potenciální provozovatelé úložišť CO_2 a zástupci členských států a Evropské komise. V neposlední řadě, pracovní setkání věnované projektům v oblasti vodíku se zaměřilo na klíčové poznatky týkající se projektů od povolování až po výstavbu. Shrnutí činností v oblasti sdílení poznatků je uvedeno ve „Výroční zprávě Inovačního fondu o sdílení poznatků“.

Dne 11. dubna 2024 uspořádaly Komise a agentura CINEA čtvrtou konferenci o čistých technologiích. Účastníci se zabývali možnostmi, jak posílit evropskou výrobu zařízení pro čisté technologie a jejich komponentů pro obnovitelné zdroje energie a ukládání energie. Konferenci zahájil výkonný místopředseda Komise Maroš Šefčovič, který zdůraznil význam výroby čistých technologií pro Evropu. Několik projektů představilo konkrétní cesty a řešení zaměřené na podporu přechodu Evropy ke klimatické neutralitě. Konference byla zakončena debatou o uvolnění investic do výroby čistých technologií. Akce přilákala různorodé publikum, včetně tvůrců politik, investorů, vedoucích představitelů průmyslu a dalších zúčastněných stran, kteří přiblížili četné obchodní příležitosti, jež fond nabízí veřejným i soukromým finančníkům. Celkem 400 účastníků se zúčastnilo osobně a přibližně 900 online účastníků se připojilo k živému přenosu, což svědčí o rozsáhlém dosahu akce.

4.4. Úspěšné příklady

V roce 2024 vytvořily GŘ CLIMA a agentura CINEA sedm projektových příběhů, které slouží jako základní komunikační nástroje vysvětlující složité technologie způsobem, který je pro obyvatele EU snadno srozumitelný. Tyto příběhy hrají zásadní roli při zvyšování povědomí o iniciativách EU v oblasti boje proti změně klimatu, zdůrazňují hmatatelné dopady systému EU pro obchodování s emisemi a fondu a informují místní komunity o regionálních projektech, aby se podpořila jejich odpovědnost a hrdost. Projektové příběhy je navíc více zviditelňují a poskytují příležitost přilákat k nim potenciální investory a zúčastněné strany a zároveň získat podporu místní

([22]) Zápis ze zasedání je k dispozici zde: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/innovation-fund-expert-group_en.

veřejnosti. Jsou zveřejňovány na internetových stránkách GŘ CLIMA a sdíleny na našich sociálních sítích, což nám umožňuje oslovit širší publikum.

5. ZÁVĚR

V roce 2024 Inovační fond dále posílil svou roli ústředního nástroje na podporu přechodu EU ke klimatické neutralitě. Tím, že Inovační fond do konce roku 2024 vyčlenil 11,2 miliardy EUR ([23]) na zavádění prvních technologií svého druhu, jejich uvádění na trh a rozšiřování vyspělejších technologií, posilování vazeb s dalšími programy EU a finančními institucemi a široké sdílení znalostí získaných v tomto procesu, významně přispěl k nákladově efektivní dekarbonizaci evropských průmyslových odvětví a zároveň zvýšil konkurenceschopnost průmyslu a energetickou bezpečnost. Skutečnost, že u výzev a aukcí stále existuje převis poptávky nad nabídkou, zdůrazňuje potřebu veřejné podpory a ukazuje význam fondu pro úkol Evropy stát se do roku 2050 prvním klimaticky neutrálním kontinentem.

Investiční fond má rovněž velký význam pro podporu cílů Dohody o čistém průmyslu a pro provádění plánu EU pro udržitelnou prosperitu a konkurenceschopnost. Ačkoli existují jasné příležitosti k rozvoji tolik potřebných dekarbonizačních řešení, stále existují i výzvy, kterým je třeba čelit. Aby Investiční fond pomohl zvýšit úspěšnost inovativních projektů a podpořil podávání návrhů ve všech členských státech, posiluje své nástroje pro počáteční podporu ve fázi přípravy projektu. Zejména pomoc při rozvoji projektů a podpora národních kontaktních míst mohou dále zlepšit zeměpisnou a odvětvovou vyváženost. Prvky „grantu/aukce jako služby“ v rámci Investičního fondu mohou na druhou stranu zvýšit dopad fondu a zároveň snížit administrativní zátěž pro žadatele i pro vnitrostátní správní orgány.

Dynamické portfolio Inovačního fondu již obsahuje 199 aktivních vybraných projektů ve 26 zemích a roste stále rychleji. V říjnu 2024 bylo oznámeno, že jen v rámci výzvy IF23 v oblasti technologií pro nulové čisté emise bylo vybráno dalších 85 projektů v osmnácti zemích. Díky tomu, že na konci roku 2024 budou vyhlášeny výzvy v oblasti technologií pro nulové čisté emise, výroby baterií a vodíku z obnovitelných zdrojů v hodnotě 4,6 miliardy EUR, bude fond nadále posilovat svou úlohu při urychlování dekarbonizace průmyslu a rozšiřování strategických čistých technologií v celé EU.

([23]) Zahrnuje již podepsané probíhající projekty a projekty vybrané z výzev IF23, které ještě nebyly podepsány.